

ประวัติจังหวัดกาฬสินธุ์

ประวัติจังหวัดกาฬสินธุ์

สมัย กรุงธนบุรีประมาณ พ.ศ.2310 พระเจ้าองค์เวียงจันทน์แห่งนครเวียงจันทน์ ได้สิ้นพระชนม์ โอรส ท้าวเพี้ยเมืองแสนได้ยกกองทัพเข้ายึดเมืองเวียงจันทน์และได้สถาปนา ขึ้นเป็น พระเจ้าแผ่นดินสืบแทน ทรง พระนามว่า "พระเจ้าศิริบุญสาร" พ.ศ. 2320 ท้าวโสมพะมิตร และ อุปราชเมืองแสนขึงโป่ง เมืองแสนหน้า จำเกิดขัดใจกับพระเจ้าศิริบุญสาร จึงรวบรวมผู้คนอพยพจากดินแดนทางฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง ข้ามมาตั้งบ้านเรือน บริเวณลุ่มน้ำก่ำแถบบ้านพรรณา (ปัจจุบันอยู่ในเขตจังหวัดสกลนคร) ต่อมาท้าวศิริบุญสารได้ยกกองทัพติดตาม มา ท้าวโสมพะมิตรจึงอพยพต่อไปโดยแยกเป็น 2 สาย คือ

สายที่ 1 มี เมืองแสนหน้าจำเป็นหัวหน้า อพยพไปทางทิศตะวันออกสมทบกับพระวอหลบหนีไป จนถึงนครจำปาศักดิ์ขอพึ่งบารมี ของ พระเจ้าหลวงแห่งนครจำปาศักดิ์ และตั้งบ้านเรือน ณ ดอนค้อนกอง ต่อมาเรียกว่า "ค่ายบ้านดู่บ้านแก" ในปี พ.ศ. 2321 พระเจ้าศิริบุญสาร ให้เพี้ยสรรพสุโขย ยกกองทัพมา

ปราบ พระวอตายในสนามรบ ผู้คนที่เหลือจึงอพยพไปอยู่ในเกาะกลางลำแม่น้ำมูล ชื่อว่า "ดอนมดแดง" (ปัจจุบันอยู่ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี)

สายที่ 2 มีท้าวโสมพะมิตรเป็นหัวหน้า ได้อพยพข้ามสันเขาภูพานลงมาทางใต้ และตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านกลางหมื่น ต่อมาท้าวโสมพะมิตร ได้ส่งท้าวตริยและคณะ ออกเสาะหาชัยภูมิที่จะสร้างเมืองใหม่ใช้เวลาประมาณปีเศษจึงพบทำเลที่เหมาะสม คือบริเวณลำน้ำปาวและเห็นว่าแก่งสำโรงชายสงเปลือยมีดิน น้ำอุดมสมบูรณ์ จึงอพยพผู้คนมาตั้งบ้านเรือนและได้จัดตั้งศาลเจ้าพ่อหลักเมือง

พ.ศ. 2336 ท้าวโสมพะมิตรได้นำเครื่องบรรณาการ คือ กาน้ำสัมฤทธิ์ เข้าถวายสวามิภักดิ์ต่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 แห่งราชวงศ์จักรี และขอตั้งบ้านแก่งสำโรงขึ้นเป็นเมือง ได้รับพระราชทานนามว่า "กาฬสินธุ์" และได้แต่งตั้งให้ ท้าวโสมพะมิตรเป็น "พระยาชัยสุนทร"

พ.ศ. 2437 สมัยพระยาชัยสุนทร (ท้าวเก) ได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองเป็นแบบเทศาภิบาล มี มณฑล จังหวัด อำเภอ ตำบล และให้เมืองกาฬสินธุ์ เป็น "อำเภออุทัยกาฬสินธุ์" ขึ้นกับจังหวัดร้อยเอ็ด

วันที่ 1 สิงหาคม 2456 ได้ยกฐานะอำเภออุทัยกาฬสินธุ์เป็น "จังหวัดกาฬสินธุ์" ให้มีอำนาจปกครองอำเภออุทัยกาฬสินธุ์ อำเภอสหัสขันธ์ อำเภอกุฉินารายณ์ อำเภอ กมลาไสย และอำเภอยางตลาด โดยให้ขึ้นต่อมณฑลร้อยเอ็ด

วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2474 จังหวัดกาฬสินธุ์ถูกยุบเป็นอำเภอ ขึ้นกับจังหวัดมหาสารคาม และ 1 ตุลาคม 2490 ได้ยกฐานะเป็น "จังหวัดกาฬสินธุ์" จนถึงปัจจุบัน

กาฬสินธุ์เป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์จังหวัดหนึ่งในภาคอีสาน จากหลักฐานทางโบราณคดีบ่งบอกว่าเคยเป็นที่อยู่อาศัยของเผ่าละว้า ซึ่งมีความเจริญทางด้านอารยธรรมประมาณ 1,600 ปี จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์เริ่มตั้งเป็นเมืองในสมัยรัตนโกสินทร์ เมื่อปี พ.ศ. 2336 โดยท้าวโสมพะมิตร ได้อพยพหลบภัยมาจากดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงพร้อมไพร่พล และมาตั้งบ้านเรือนอยู่ริมน้ำปาว เรียกว่า “บ้านแก่งสำโรง” แล้วได้นำเครื่องบรรณาการเข้าถวายสวามิภักดิ์ต่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า จุฬาโลกมหาราช ต่อมาได้รับพระกรุณาโปรดเกล้า ยกฐานะบ้านแก่งสำโรงขึ้นเป็นเมือง และพระราชทานนามว่า “เมืองกาฬสินธุ์” หรือ “เมืองน้ำดำ” ซึ่งเป็นเมืองที่สำคัญทางประวัติศาสตร์มาตั้งแต่สมัยโบราณกาล “กาฬ” แปลว่า “ดำ” “สินธุ์” แปลว่า “น้ำ” กาฬสินธุ์จึงแปลว่า “น้ำดำ” ทั้งมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้ท้าวโสมพะมิตรเป็น “พระยาชัยสุนทร” ครองเมืองกาฬสินธุ์เป็นคนแรก

จังหวัด กาฬสินธุ์ ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ประมาณ 519 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 6,946.746 ตร.กม. หรือ ประมาณ 4,341,716 ไร่ หรือ ร้อยละ 4.5 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดสกลนคร และ จังหวัดอุดรธานี โดยมีลำน้ำป่าและห้วยลำพันชาดเป็นแนวกันแบ่งเขต
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดมหาสารคาม
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดสกลนครและจังหวัดมุกดาหาร โดยมี สันปันน้ำของเทือกเขาภูพานเป็นแนวแบ่งเขต
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดมหาสารคาม โดยมีลำน้ำชีเป็นเส้นแบ่งเขตและบางส่วนติดต่อกับจังหวัดขอนแก่น

สัญลักษณ์ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์

ตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัด

สัญลักษณ์ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นรูปบึงใหญ่
ตฤณชาติและเมฆพยับฝน หมายถึง สัญลักษณ์ของ
ความชุ่มชื้นและความอุดมสมบูรณ์ของภูมิภาค
ทิวเขาดตรงสุดขอบฟ้า คือ แนวกันเขตแดนกับจังหวัดใกล้เคียง
น้ำในบึงมีสีดำเพื่อให้ตรงกับชื่อของกาฬสินธุ์
ตั้งเป็นเมือง พ.ศ.2336 จังหวัดกาฬสินธุ์แยกจาก
จังหวัดมหาสารคาม เมื่อ พ.ศ. 2490 ให้ชื่อย่อ "กส"

คำขวัญประจำจังหวัด

หลวงพ่อดำลือเลื่อง เมืองฟ้าแดดสงยาง
โกลนเลิศล้ำ วัฒนธรรมผู้ไทย
ผ้าไหมแพรวา ผาเสวยภูพาน
มหาธารลำปาว ไดโนเสาร์สัตว์โลกล้านปี

ต้นไม้ประจำจังหวัด

ต้นมะหาด เป็นไม้พระราชทานปลูกเพื่อเป็นมงคลประจำจังหวัดกาฬสินธุ์มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า "ARTOCARPUS LAKOOCHA ROXB" อยู่ในวงศ์ MORACEAE เป็นต้นไม้สูง 15 - 25 เมตร ใบเดี่ยวออกเรียงสลับ รูปขอบขนาน ปลายแหลม โคนเกือบมนใบมีขนสาบมือทั้งสองด้าน ใบดก ดอก ออกเป็นช่อรวมทรงเกือบกลมตามซอกใบและปลายกิ่งดอกเป็นสีเหลือง ออกดอกเดือนกุมภาพันธ์ ผล กลม ผิวขรุขระ สีเขียวเมื่อสุกจะเป็นสีเหลือง ผลโตเต็มที่เกือบเท่าผลส้มเขียวหวาน เนื้อด้านในของผล เป็นสีโอลด์โรส มีรสเปรี้ยวปนหวานเล็กน้อย สามารถรับประทานได้ มี 4 - 5 เมล็ด ออกผลประมาณเดือน มีนาคม ผลแก่เดือนพฤษภาคม เนื้อไม้ หยาบและแข็งมาก นิยมใช้ก่อสร้าง ทำเครื่องดนตรี เปลือกทำเชือกได้ ราก ให้สีเหลืองใช้ย้อมผ้า สรรพคุณทางยา แก่นมะหาด ต้มน้ำดื่มเป็นยาละลายเลือด แก้ลม แก้กษัย แก่ ท้องผูก ราก ต้มน้ำดื่มแก้ไข้และขับพยาธิ

ดอกไม้ประจำจังหวัด

ดอกพยอม ชื่อวิทยาศาสตร์ Shorea roxburghii G. Don วงศ์ DIPTEROCARPACEAE ชื่อสามัญ Shorea white Meranti พะยอมเป็นพรรณไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูงประมาณ 15-20 เมตร ทรงพุ่มกลม ผิวเปลือกสีน้ำตาลหรือเทา เนื้อไม้มีสีเหลืองแข็ง ลำต้นแตกเป็นร่องตามยาวมีสะเก็ดหนา ใบเป็นรูปมนรี ปลายใบแหลม โคนใบสอบมน ขอบใบเรียบ ด้านหลังใบมีเส้นใบชัด ดอกออกเป็นช่อ ใหญ่ส่วนยอดของต้น ดอกมีกลีบ 3 กลีบ โคนกลีบดอกติดกับก้านดอกมีลักษณะกลม กลีบดอกเรียบโค้งเล็กน้อย มีสีเหลืองอ่อน กลิ่นหอม

วิสัยทัศน์/พันธกิจ

วิสัยทัศน์ : กาฬสินธุ์เมืองน่าอยู่ แหล่งผลิตอาหารปลอดภัย ผ้าไหมแพรวาหนึ่งเดียว แหล่งท่องเที่ยว น่าชม

พันธกิจ : ๑.พัฒนาคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

๒.พัฒนาการเกษตรให้ปลอดภัยและได้มาตรฐานมีขีดความสามารถในการแข่งขัน

๓.พัฒนาผ้าไหมแพรวา

๔.พัฒนาการท่องเที่ยว

เป้าประสงค์รวม : เศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างยั่งยืนและประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ตัวชี้วัด : ร้อยละของรายได้ที่เพิ่มขึ้นของประชาชนในจังหวัด ค่าเป้าหมาย : ร้อยละ ๓

สภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัด กาฬสินธุ์ ตั้งอยู่ตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างเส้นละติจูด(เส้นรุ้ง) ที่ ๑๖-๑๗ องศาเหนือ และ ลองติจูด (เส้นแวง) ที่ ๑๐๓-๑๐๔ องศาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ ประมาณ ๕๑๙ กิโลเมตร มีเนื้อที่ ประมาณ ๖,๙๔๖.๗๔๖ ตร.กม. หรือ ประมาณ ๔,๓๔๑,๗๑๖ ไร่ หรือ ร้อยละ ๔.๕ ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดสกลนคร และ จังหวัดอุดรธานี โดยมีลำน้ำปาวและห้วยลำพันชาดเป็นแนวกันแบ่งเขต
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดมหาสารคาม
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดสกลนครและจังหวัดมุกดาหาร โดยมีสันปันน้ำของเทือกเขาภูพานเป็นแนวแบ่งเขต
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดมหาสารคาม โดยมีลำน้ำชีเป็นเส้นแบ่งเขตและบางส่วนติดต่อกับจังหวัดขอนแก่น

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดกาฬสินธุ์ มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงจนถึงที่ราบลุ่มมีน้ำแข็ง ดังนั้น ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดกาฬสินธุ์สามารถแบ่งลักษณะภูมิประเทศ ได้ ๕ ลักษณะ ดังนี้

๑. พื้นที่ที่เป็นภูเขา ได้แก่ เทือกเขาภูพาน ซึ่งมีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๒๐๐ – ๕๐๐ เมตร อยู่ทางทิศตะวันออก และทิศเหนือของจังหวัดในพื้นที่ของอำเภอ สมเด็จ ,อำเภอเขาวง อำเภอภูพานารายณ์ ,อำเภอห้วยผึ้ง บริเวณนี้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญได้แก่ ลำน้ำปาว ,ลำน้ำพาน

๒. สภาพที่เป็นหุบเขา อยู่ในเขตอำเภอเขาวง มีลักษณะเป็นที่ราบระหว่าง หุบเขาสภาพเป็นลูกคลื่น สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๑๗๕ – ๒๕๐ เมตร มีลักษณะเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น อยู่ในเขตอำเภอท่าคันโท อำเภอ สหัสขันธ์ บริเวณทิศเหนือของอำเภอยางตลาด ทิศใต้ของอำเภอสมเด็จ และบางส่วนของอำเภอห้วยผึ้ง

๓. สภาพเป็นลูกคลื่น สูงจากระดับน้ำปานกลาง ๑๗๕ – ๒๕๐ เมตร มีลักษณะเป็นลูกคลื่น ลอนตื้น อยู่ในเขตอำเภอท่าคันโท อำเภอสหัสขันธ์ บริเวณทิศเหนือของอำเภอยางตลาด ทิศใต้ของอำเภอสมเด็จ และบางส่วนของอำเภอห้วยผึ้ง

๔. สภาพค่อนข้างราบ มีระดับน้ำทะเลปานกลาง ๑๕๐ – ๑๗๐ เมตร อยู่ในบริเวณอำเภอเมือง อำเภอยางตลาด บางส่วนของทิศใต้ของอำเภอสหัสขันธ์ ทางทิศตะวันออกของอำเภอสมเด็จ และอำเภอยักษ์

๕. สภาพพื้นที่ราบลุ่มริมฝั่งน้ำ เป็นที่ราบริมฝั่งแม่น้ำชี ลำน้ำปาว ลำน้ำพาน มีความสูงระดับน้ำทะเลปานกลาง ๑๔๐ – ๑๕๐ เมตร อยู่ในอำเภอกมลาไสย บางส่วนของอำเภอเมืองและอำเภอยางตลาด

๓. ลักษณะภูมิอากาศและอุตุนิยมวิทยา

ภูมิอากาศโดยทั่วไปของจังหวัดกาฬสินธุ์ จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับจังหวัดอื่นๆในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ มีอากาศร้อนและค่อนข้างหนาวในฤดูหนาว ส่วนฤดูฝนจะมีฝนตกชุกช่วงเดือนพฤษภาคม ถึง เดือนตุลาคม จังหวัดกาฬสินธุ์มีฝนตกเฉลี่ย ๑๓๙๘.๔ มิลลิเมตร/ปี อุณหภูมิสูงสุด ๔๑.๕ องศาเซลเซียสและอุณหภูมิต่ำสุด ๑๒.๗ องศาเซลเซียส (ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยากาฬสินธุ์ ข้อมูล เฉลี่ย รอบ ๑๗ ปี)

๔. โครงสร้างพื้นฐาน

๔.๑ การขนส่งและการคมนาคม จังหวัดกาฬสินธุ์ มีการคมนาคมขนส่งติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้

ทางรถไฟ ต้องลงที่จังหวัดขอนแก่น แล้วต่อรถโดยสารจากจังหวัดขอนแก่นเข้าจังหวัดกาฬสินธุ์ ระยะทางประมาณ ๗๗ กิโลเมตร

ทางอากาศ ต้องลงที่จังหวัดขอนแก่น แล้วต่อรถโดยสารจากจังหวัดขอนแก่นเข้าจังหวัดกาฬสินธุ์ ระยะทางประมาณ ๘๓ กิโลเมตร

ทางรถยนต์ สามารถใช้เส้นทางติดต่อทั้งภายในจังหวัด และจังหวัดใกล้เคียง ตลอดจนถึงกรุงเทพมหานคร ได้อย่างสะดวก

๔.๒ ด้านสาธารณูปโภค

การประปา มีกิจการประปาทั้งหมด ๓ แห่ง ดำเนินการโดยการประปาส่วนภูมิภาคจังหวัดกาฬสินธุ์

การไปรษณีย์โทรเลข มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ๑๘ แห่ง ให้บริการด้านสื่อสารไปรษณีย์ภัณฑ์ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

โทรศัพท์ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ มีชุมสายโทรศัพท์ โครงข่ายของ TOT จำนวน ๗๐ ชุมสาย ๒๕,๑๒๓ เลขหมาย มีชุมสายโทรศัพท์ โครงข่ายของ TT&T จำนวน ๘ ชุมสาย ๖,๒๑๗ เลขหมาย เลขหมายที่เปิดใช้แล้วในส่วนของโครงข่าย TOT จำนวน ๑๕,๐๒๙ เลขหมาย และโครงข่าย TT&T จำนวน ๒,๘๐๔ เลขหมาย โดยประเภทผู้เช่าส่วนมากเป็นบ้านพักอาศัย ธุรกิจ ส่วนราชการ ตามลำดับ (ที่มา : บ.ทีโอที จำกัด จำกัด (มหาชน) ข้อมูล ณ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๖)

ไฟฟ้า จังหวัดกาฬสินธุ์ มีไฟฟ้าใช้กระจายไปเกือบทุกหมู่บ้านในจังหวัดกาฬสินธุ์ และ ในปี ๒๕๕๖ มีจำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ คิดเป็นร้อยละ ๙๙ ของครัวเรือนทั้งหมด (ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดกาฬสินธุ์ ข้อมูล ณ เดือนมกราคม ๒๕๕๖)

สภาพทางสังคม

๑. การศึกษา

ในปี ๒๕๕๖ จังหวัดกาฬสินธุ์แบ่งเขตพื้นที่การศึกษาเป็น ๓ เขตพื้นที่การประถมศึกษา และ ๑ เขตพื้นที่มัธยมศึกษา มีสถานศึกษารวมทั้งสิ้น ๖๓๒ แห่ง มีครู อาจารย์ ๘,๐๕๕ คน มีนักเรียน นิสิต นักศึกษา ๑๒๖,๘๙๑ คน มีอัตราส่วน ครู อาจารย์ ต่อนักเรียน นิสิต นักศึกษา เป็น ๑:๑๖ มีการจัดการศึกษาออกเป็น ๒ ระบบ คือ การศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกระบบโรงเรียน

๒. การศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดกาฬสินธุ์นับถือศาสนาพุทธจึงมีวัดและสำนักสงฆ์ใน พุทธศาสนา กระจายอยู่ทั่วไปในจังหวัด มีวัดจำนวนทั้งสิ้น ๘๐๔ แห่ง พุทธศาสนิกชน ๙๘๓,๖๒๗ คน นอกนั้นเป็น คริสต์ศาสนิกชน จำนวน ๑,๓๙๕ คน และอิสลาม จำนวน ๖๒ คน (ที่มา : สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกาฬสินธุ์ ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖)

๓. การสาธารณสุข

โรงพยาบาลของรัฐ ๑๔ แห่ง

โรงพยาบาลทั่วไป	ขนาด	๕๔๐	เตียง	จำนวน	๑	แห่ง
โรงพยาบาลชุมชน	ขนาด	๙๐	เตียง	จำนวน	๓	แห่ง
	ขนาด	๖๐	เตียง	จำนวน	๔	แห่ง
	ขนาด	๓๐	เตียง	จำนวน	๖	แห่ง
โรงพยาบาลเอกชน	ขนาด	๕๐	เตียง	จำนวน	๑	แห่ง
สำนักงานสาธารณสุขชุมชน				จำนวน	๑๘	แห่ง
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล				จำนวน	๑๕๗	แห่ง
คลินิกทั่วไป				จำนวน	๑๒๔	แห่ง

สาเหตุการป่วยผู้ป่วยนอก ที่สำคัญ ๓ อันดับแรก (อัตราต่อประชากรแสนคน)

๑.โรคเบาหวาน ๓,๒๓๖.๔๗

๒.โรคความดันโลหิตสูง ๒,๔๗๖.๖๓

๓.โรคหัวใจขาดเลือด ๗๖.๗๑

สาเหตุการป่วยผู้ป่วยใน ที่สำคัญ ๓ อันดับแรก (อัตราต่อประชากรแสนคน)

๑.โรคความผิดปกติเกี่ยวกับต่อมไทรอยด์และเมตาบอลิซึมอื่นๆ ๔๐๒.๖๐

๒.โรคเบาหวาน ๒๘๒.๖๑

๓.โรคความดันโลหิตสูง ๒๕๙.๗๗

สาเหตุการตายที่สำคัญ ๓ อันดับแรก (อัตราต่อประชากรแสนคน)

๑.โรคเนื้อร้ายที่ตับ และท่อน้ำดีในตับ ๒๓.๕๕

๒.โรคเบาหวาน ๒๓.๔๕

๓.โรคหัวใจขาดเลือด ๗.๔๑

สภาพเศรษฐกิจ

๑. สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปและผลิตภัณฑ์มวลรวม สภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดกาฬสินธุ์ ใน ปี ๒๕๕๔ พบว่า

ประชากร ของจังหวัดมีรายได้เฉลี่ยต่อคน ๔๒,๗๗๕ บาทต่อปี รายได้ส่วนใหญ่มาจากจากเกษตรกร การล่าสัตว์และป่าไม้ ร้อยละ ๒๓.๓๗ คิดเป็นมูลค่า ๑๐,๑๑๗ ล้านบาท

รองมาเป็นภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ ๑๙.๔๘ คิดเป็นมูลค่า ๘,๔๓๒ ล้านบาท และ ภาคการศึกษา ร้อยละ ๑๗.๐๗ คิดเป็นมูลค่า ๗,๓๙๑ ล้านบาท สำหรับสาขาค้าปลีกค้าส่งอยู่ลำดับที่ ๔ ร้อยละ ๙.๑๒ คิดเป็นมูลค่า ๓,๙๔๙ ล้านบาท

หมายเหตุ : ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกาฬสินธุ์ ล่าสุดปี ๒๕๕๔ จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒. การเกษตรกรรม

จังหวัดกาฬสินธุ์ มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งสิ้น ๒,๖๐๓,๗๔๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๙๗ ของพื้นที่ทั้งจังหวัด แบ่งการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นพื้นที่ทำนาจำนวน ๑,๕๙๘,๕๕๒ ไร่ (ร้อยละ ๖๑.๔๐ ของพื้นที่การเกษตร) พื้นที่ทำไร่จำนวน ๗๑๐,๖๓๓ ไร่ (ร้อยละ ๒๗.๒๙ ของพื้นที่การเกษตร) พื้นที่ไม้ผลไม้ยืนต้นจำนวน ๑๗๓,๕๙๗ ไร่ (ร้อยละ ๖.๖๖ ของพื้นที่การเกษตร) พื้นที่ปลูกพืชผักจำนวน ๘,๔๑๘ ไร่ (ร้อยละ ๐.๓๒ ของพื้นที่การเกษตร) พื้นที่ไม้ดอกไม้ประดับจำนวน ๑๑๓ ไร่ (ร้อยละ ๐.๐๐๔ ของพื้นที่การเกษตร) และพื้นที่ปลูกสมุนไพรจำนวน ๕๗ ไร่ (ร้อยละ ๐.๐๐๒ ของพื้นที่การเกษตร) นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ทำการเกษตรอื่นๆ จำนวน ๑๑๒,๔๘๔ ไร่ (ร้อยละ ๔.๓๒ ของพื้นที่การเกษตร)

ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ จังหวัดกาฬสินธุ์มีการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ยางพารา และอื่นๆ ดังนี้

ข้าว มีพื้นที่ปลูกข้าวนาปีทั้งสิ้น ๑,๕๘๔,๒๕๑ ไร่ แยกเป็นข้าวเหนียว ๑,๐๐๙,๙๕๓ ไร่ ผลผลิต ๒๙๑,๒๒๓ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๓๖๒.๕๗ กิโลกรัมต่อไร่ และพื้นที่ปลูกข้าวเจ้า ๕๗๔,๒๙๘ ไร่ ผลผลิต ๑๗๘,๖๗๓ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๓๕๘.๔๑ กิโลกรัมต่อไร่ พื้นที่ที่เหลือจำนวน ๑๔,๓๔๑ ไร่ บางส่วนเป็นพื้นที่ทำนาที่ปลูกอ้อยว่างเปล่า ใช้เป็นที่เลี้ยงสัตว์ และบางส่วนใช้ในกิจกรรมอื่นๆ เช่น การเลี้ยงกุ้งก้ามกราม การเลี้ยงปลา ฯลฯ และในช่วงฤดูแล้ง ยังมีการทำนาปรังในพื้นที่รวม ๕๓,๒๙๕ ไร่ แยกเป็นพื้นที่ข้าวเหนียวนาปรัง ๑๐,๓๐๑ ไร่ ผลผลิตรวมประมาณ ๖,๑๘๕ ตัน และพื้นที่ข้าวเจ้านาปรัง ๔๒,๙๙๔ ไร่ ผลผลิตรวมประมาณ ๒๕,๒๘๖ ตัน

พืชไร่ มีพื้นที่ทำไร่จำนวน ๗๑๐,๖๓๓ ไร่ ใช้เป็นพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ๒๕๙,๕๕๑ ไร่ ผลผลิตรวม ๘๓๕,๖๑๗ ตัน พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน ๔๑๙,๒๘๖ ไร่ ผลผลิตรวม ๔,๓๓๔,๐๖๕ ตัน ส่วนที่เหลืออีกประมาณ ๓๑,๗๙๖ ไร่ ใช้ในการผลิตพืชไร่อื่นๆ เช่น ถั่วลิสง ยาสูบเตอร์กิส เป็นต้น

ไม้ผลไม้อื่นต้น มีพื้นที่ปลูก ๑๗๓,๔๙๗ ไร่ ใช้ในการปลูกยางพารา ๑๔๑,๓๔๓ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่กรีดยได้ ๔๔,๒๙๙ ไร่ และพื้นที่ยังไม่ให้ผล ๙๗,๐๔๔ ไร่ มีผลผลิตรวมประมาณ ๙,๗๘๕ ตัน และผลผลิตเฉลี่ย ๒๒๐.๘๘ กิโลกรัมต่อไร่ พื้นที่ที่เหลืออีก ๓๒,๑๕๔ ไร่ ใช้เป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลไม้อื่นๆ เช่น กัลย มะม่วง พุทรา และยูคาลิปตัส เป็นต้น

๓. การปศุสัตว์

การเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ ๙๕ จะเป็นการเลี้ยงในฟาร์มขนาดเล็ก (รายย่อย) โดยมีฟาร์มปศุสัตว์ที่ได้มาตรฐานเพียง ๒๘ ฟาร์ม ได้แก่ ฟาร์มมาตรฐานไก่เนื้อ ๑๐ ฟาร์ม ฟาร์มมาตรฐานไข่ไก่ ๒ ฟาร์ม ฟาร์มมาตรฐานสุกร ๑๕ ฟาร์ม และฟาร์มมาตรฐานโคนม ๑ ฟาร์ม

การค้าส่วนใหญ่จะเป็นการค้าขายในตลาดท้องถิ่นเท่านั้น สำหรับราคาที่เกษตรกรขายได้ในปี ๒๕๕๖ ราคาสุกร ราคาเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕.๑๑ ไก่เนื้อราคาลดลงร้อยละ ๑.๔๐ โคเนื้อราคาเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๑.๑๐ ในด้านสถิติจำนวนการเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๕๖ ในจังหวัดชนิดต่างๆ แยกได้ดังนี้

โคเนื้อ จำนวนโคเนื้อ ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๖ มีทั้งสิ้น ๗๑,๙๒๙ ตัว ลดลงร้อยละ ๕๘.๑๐ และมีการผลิตโคเนื้อระหว่างปี ๑๓,๘๑๑ ตัว ลดลงจากปี ๒๕๕๕ ร้อยละ ๒๓.๑๐ การเลี้ยงส่วนใหญ่ในพื้นที่อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอกุฉินารายณ์ อำเภอสมเด็จ อำเภอ ยางตลาด อำเภอเขาวง ข้อมูลตลาดนัด ปี ๒๕๕๖ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีตลาดนัดโค-กระบือ ๕ แห่ง ได้แก่อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ ๑ แห่ง อำเภอยางตลาด ๑

แห่ง อำเภอสมเด็จ ๑ แห่ง อำเภอกุฉินารายณ์ ๑ แห่ง อำเภอนาคู ๑ แห่ง ซึ่งการซื้อขายส่วนใหญ่ จะเป็นการ
ซื้อ-ขายโคเนื้อ

สุกร จำนวนสุกร ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๖ มีทั้งสิ้น ๔๘,๑๓๖ ตัว จำนวนคร้วเรือนเกษตรกร ผู้
เลี้ยงสุกร ๓,๖๑๒ คร้วเรือน และมีปริมาณการผลิตสุกรในระหว่างปี จำนวน ๕๑,๒๖๘ ตัว เพิ่มขึ้นร้อยละ
๒๓,๔๐ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๕

ไก่ แยกได้ ดังนี้

ไก่เนื้อ จำนวนไก่เนื้อ ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๖ มีทั้งสิ้น ๗๒,๗๒๓ ตัว จำนวนคร้วเรือนเกษตรกรผู้
เลี้ยงไก่เนื้อ ๔๐๔ คร้วเรือน และปริมาณการผลิตไก่เนื้อในระหว่างปี ๗๖๐,๐๐๐ ตัว เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕.๑๒ เมื่อ
เทียบกับปี ๒๕๕๕

ไก่พื้นเมือง จำนวนไก่พื้นเมือง ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๖ มีทั้งสิ้น ๑,๒๑๗,๐๖๐ ตัว จำนวน
คร้วเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง ๕๕,๓๕๖ คร้วเรือน

๔. การประมง สัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยงที่สำคัญของจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ กุ้งก้ามกราม ปลานิล
ดังนี้

- เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งก้ามกรามในจังหวัด จำนวน ๑,๒๙๕ ราย แบ่งเป็นพื้นที่การเลี้ยง ๖,๒๒๐ ไร่
จำนวน ๑,๒๙๕ บ่อ

- เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาน้ำจืด จำนวน ๑๒,๙๐๗ ราย พื้นที่การเลี้ยง ๒๓,๘๓๓.๕๔ ไร่ ผู้เลี้ยงปลาใน
กระชัง จำนวน ๑,๕๓๓ ราย ๔,๖๐๐ กระชัง พื้นที่การเลี้ยง ๖๐ ไร่

(๕. การอุตสาหกรรม)โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดกาฬสินธุ์มีทั้งสิ้น ๕๓๔ โรงเรือน ส่วนใหญ่เป็น
อุตสาหกรรมทางการเกษตร ๑๔๕ โรงงาน เช่น โรงสีข้าว ๙๖ แห่ง โรงงานอุตสาหกรรมเกษตรอื่นๆ ๔๙ แห่ง
สภาพทางการเมืองการปกครอง

การปกครอง

จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น ๑๘ อำเภอ ๑๓๕ ตำบล ๑,๕๘๔ หมู่บ้าน ๒๗๔,๒๗๔ คร้วเรือน ซึ่งมีรายละเอียด
ดังนี้

ที่	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	อบต.	เทศบาล	พท. ตร.กม.	ห่างจาก จังหวัด (กม.)	ประชากร			จำนวน ครัวเรือน
								ชาย	หญิง	รวม	
๑	เมือง	๑๗	๑๘๕	๑	๑๖	๖๙๑.๕๒๔	๐	๗๒,๓๗๑	๗๔,๑๑๙	๑๔๖,๔๙๐	๔๔,๐๐๔
๒	ยางตลาด	๑๕	๒๐๘	๙	๘	๖๒๑.๐๘๔	๑๖	๖๔,๒๔๐	๖๕,๖๐๔	๑๒๙,๘๔๔	๓๕,๕๖๖
๓	กมลาไสย	๘	๑๑๑	๕	๕	๓๑๗.๓๒๙	๑๓	๓๔,๕๐๐	๓๕,๕๓๑	๗๐,๐๓๑	๑๘,๐๕๔
๔	สหัสขันธ์	๘	๘๕	๒	๖	๓๑๖.๔๐๒	๓๒	๒๑,๒๕๙	๒๑,๓๓๖	๔๒,๕๙๕	๑๑,๒๕๓
๕	กุฉินารายณ์	๑๒	๑๔๕	๙	๕	๗๓๙.๒๔๗	๘๐	๕๐,๕๗๘	๕๐,๗๑๑	๑๐๑,๒๘๙	๒๙,๒๗๗
๖	ท่าคันโท	๖	๖๐	๑	๕	๓๙๓.๕๔๙	๑๐๙	๑๘,๘๓๖	๑๘,๗๕๐	๓๗,๕๘๖	๑๐,๐๐๗
๗	สมเด็จ	๘	๙๔	๖	๓	๔๕๔.๐๙๕	๔๒	๓๐,๘๔๒	๓๑,๒๑๔	๖๒,๐๕๖	๑๗,๓๘๙
๘	เขาวง	๖	๗๑	๔	๒	๒๐๕.๑๐๕	๙๘	๑๗,๓๐๘	๑๗,๕๗๕	๓๔,๘๘๓	๑๒,๓๖๖
๙	ห้วยเม็ก	๙	๘๔	๗	๔	๒๙๑.๐๑๑	๔๘	๒๕,๕๔๕	๒๕,๔๔๗	๕๐,๙๙๒	๑๓,๖๘๔
๑๐	คำม่วง	๖	๗๑	๕	๓	๖๒๑.๐๐๕	๘๕	๒๔,๕๒๒	๒๔,๐๕๗	๔๘,๕๗๙	๑๒,๖๖๒
๑๑	ร่องคำ	๓	๔๐	๒	๑	๘๒.๑๓๗	๓๘	๘,๐๙๙	๘,๓๗๑	๑๖,๔๗๐	๔,๒๙๙
๑๒	หนองกุงศรี	๙	๑๑๓	๓	๗	๖๒๖.๙๔๔	๖๒	๓๓,๔๔๑	๓๓,๑๑๐	๖๖,๕๕๑	๑๘,๐๘๑
๑๓	นาามน	๕	๖๗	๔	๒	๒๔๕.๓๒๙	๔๒	๑๘,๐๐๓	๑๘,๐๐๖	๓๖,๐๐๙	๑๐,๐๓๐
๑๔	ห้วยผึ้ง	๔	๕๒	๒	๓	๒๕๖.๘๓๒	๕๙	๑๕,๓๑๒	๑๕,๓๑๙	๓๐,๖๓๒	๘,๒๘๖
๑๕	สามชัย	๔	๔๗	๔	๐	๕๕๐.๘๕๓	๘๕	๑๒,๙๙๒	๑๒,๕๗๐	๒๕,๕๖๒	๖,๗๓๗
๑๖	นาคู	๕	๕๕	๕	๑	๒๐๓.๐๙๒	๘๘	๑๕,๖๓๘	๑๕,๖๙๕	๓๑,๓๓๓	๘,๗๓๑
๑๗	ดอนจาน	๕	๔๘	๓	๒	๑๙๔.๙๖๑	๒๗	๑๒,๙๓๑	๑๒,๘๔๓	๒๕,๗๗๔	๖,๖๓๔
๑๘	ฆ้องชัย	๕	๔๘	๔	๑	๑๓๖.๒๔๗	๒๘	๑๓,๕๙๑	๑๓,๖๘๒	๒๗,๒๗๓	๖,๗๖๔
รวม		๑๓๕	๑,๕๘๔	๗๖	๗๔	๖,๙๔๖.๗๔๖		๔๙๐,๐๐๙	๔๙๔,๐๐๐	๙๘๔,๐๐๙	๒๗๔,๒๗๔

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดกาฬสินธุ์ มีพื้นที่ทั้งหมด ๔,๓๔๑,๗๑๘.๗๕ ไร่ ในปี ๒๕๕๖ มีพื้นที่ป่าไม้ ๔๘๐,๒๑๕.๒๐ ไร่ หรือประมาณ ๑๑.๐๖% ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้

ตารางแสดงพื้นที่ทรัพยากรป่าไม้

ที่	ชนิดป่า ป่า สงวน แห่งชาติ ติ	พื้นที่ป่าอนุรักษ์				มอบให้ ส. ป.ก. (ไร่)	รวมพื้นที่ป่า ทั้งหมด (ไร่)
		ป่าอนุรักษ์	ป่าเศรษฐกิจ	ป่าถาวร	รวม		
๑.	ดง ระแนง	๔๔,๔๒๔.๓๙	๒๒,๔๐๒.๐๑	-	๖๖,๘๒๖	-	๖๖,๘๒๖.๔๐
๒.	ดงบังอี่ แปลง ๑	๙,๕๖๑.๘๙	๒,๗๑๕.๔๕	-	๑๒,๒๗๗	-	๑๒,๒๗๗.๓๔
๓.	ดงแม่ เผลด	๒๐,๒๕๑.๐๖	๘๕,๘๐๓.๗๒	-	๑๐๖,๐๕๕	๖,๔๒๐.๔๖	๑๑๒,๔๗๕.๒๔
๔.	นาจาร- ดงขวาง	-	๔๒,๗๙๐.๗๐	๗๘๔	๔๓,๕๗๕	๕,๘๒๖.๓๗	๔๙,๔๐๑.๐๗
๕.	ดงหมู	๒๑,๑๒๒.๖๐	๒,๑๔๕.๒๒	๘๑๑	๒๔,๐๗๙	-	๒๔,๐๗๙.๘๒
๖.	ดงห้วย ฝาย	๗๒,๙๖๙.๒๒	๒๑,๖๑๙.๘๙	๓,๗๒๙	๙๘,๓๑๘	๑๙,๑๑๔.๓๖	๑๑๗,๔๓๒.๔๗
๗.	โคก กลาง หมื่น	-	๑๕,๒๓๕.๑๗	-	๑๕,๒๓๕	-	๑๕,๒๓๕.๑๗
๘.	ดงนา มน	๑๐,๒๐๗.๐๗	๔๗๖.๔๘	-	๑๐,๖๘๔	-	๑๐,๖๘๓.๕๕
๙.	แก้ง กะอาม	๗๓,๗๖๐.๙๐	๙,๑๗๗.๗๙	๒,๑๙๑	๘๕,๑๓๐	๒,๑๓๖.๒๙	๘๗,๒๖๕.๙๘
๑๐.	ดงด่าน แย้	๓๙,๔๖๖.๖๗	๑๐,๙๓๘.๑๔	-	๕๐,๔๐๕	๑,๕๖๗.๖๑	๕๑,๙๗๒.๔๒
๑๑.	ภูพาน	๑๒๘,๘๒๕.๓๔	๒๕,๑๓๓.๑๘	๑๔,๕๑๗	๑๖๘,๔๗๖	-	๑๖๘,๔๗๕.๕๒
๑๒.	ภูโหล่ย	๘,๘๕๕.๖๗	๒๖,๔๖๘.๗๔	๖๑๐	๓๕,๙๓๔	๓,๙๔๓.๐๙	๓๙,๘๗๗.๕๐

๑๓	ดงอี แปลง ๒	๓,๐๑๓.๐๓	-	-	๓,๐๑๓	-	๓,๐๑๓.๐๓
๑๔	ดงมูล	๔๗,๗๕๗.๓๖	๑๙๓,๘๖๙.๕ ๙	๔,๘๔๘	๒๔๖,๔๗๕	๑๐,๘๗๓.๘ ๒	๒๕๗,๓๔๘.๗๗
	รวม	๕๐๐,๒๑๕.๒ ๐	๔๕๘,๗๗๖.๐ ๘	๒๗,๔๙๐.๐ ๐	๙๖๖,๔๘๑.๒ ๘	๔๙,๘๘๒.๐ ๐	๑,๐๑๖,๓๖๓.๒ ๘

อุทยานแห่งชาติ

จังหวัดกาฬสินธุ์ มีอุทยานแห่งชาติ ๒ แห่ง คือ

๑. อุทยานแห่งชาติภูพาน มีพื้นที่ครอบคลุมท้องที่ อำเภอพรรณานิคม อำเภอเมือง อำเภอกุดบาก อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร และอำเภอสมเด็จ อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ มีพื้นที่ ๔๑๕,๔๓๙ ไร่ มีพื้นที่อยู่ในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ ๕๗,๕๐๐ ไร่

๒. อุทยานแห่งชาติภูผาเหล็ก มีพื้นที่ครอบคลุมท้องที่อำเภอส่องดาว อำเภวาริชภูมิ อำเภอกุดบาก อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี และอำเภอสมเด็จ อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ มีพื้นที่ป่า ประมาณ ๒๕๒,๘๘๘ ไร่ มีพื้นที่อยู่ในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ ๙๑,๘๑๐ ไร่

เขตห้ามล่าสัตว์ป่า

จังหวัดกาฬสินธุ์มีเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ๒ แห่ง คือ

๑. เขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำผาน้ำทิพย์ อยู่ในท้องที่อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีพื้นที่ประมาณ ๑๑,๒๕๐ ไร่

๒. เขตห้ามล่าสัตว์ป่าลำปาว อยู่ท้องที่อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอสหัสขันธ์ อำเภอท่าคันโท อำเภอหนองกุงศรี อำเภอยางตลาด อำเภอสามชัย อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ อำเภอวังสามหมอ อำเภอศรีธาตุ อำเภอกุมวาปี จังหวัดอุดรธานี มีเนื้อที่ประมาณ ๒๑๐,๙๓๘ ไร่ สภาพโดยทั่วไปเป็นพื้นที่น้ำทะเลสาบทั้งหมดของเขื่อนลำปาว โดยมีป่าเต็งรัง ประมาณ ๑,๖๐๐ ไร่ รวมพื้นที่ของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

จังหวัดกาฬสินธุ์มีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ๑ แห่ง คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูสีฐาน อยู่ในท้องที่อำเภอเขาวง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีเนื้อที่ ประมาณ ๑๘๔,๔๓๓ ไร่

วนอุทยาน

จังหวัดกาฬสินธุ์มีวนอุทยาน ๓ แห่ง คือ

๑. วนอุทยานภูพระ อยู่ในท้องที่อำเภอท่าคันโท เนื้อที่ประมาณ ๕,๒๕๘ ไร่ อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดงมูล

๒. วนอุทยานภูแฝก อยู่ในท้องที่อำเภอห้วยผึ้ง และอำเภอนาคู เนื้อที่ประมาณ ๖,๐๘๘ ไร่ อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดงห้วยผา

๓. วนอุทยานน้ำตกตาดสูง (เดิมวนอุทยานภูผาวัว) อยู่ในเขตอำเภอกุฉินารายณ์ เนื้อที่ประมาณ ๔,๙๘๕ ไร่ อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดงดำน้อย

สถานพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า

จังหวัดกาฬสินธุ์ มีสถานพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า จำนวน ๑ แห่ง คือ สถานพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าลำปาว เนื้อที่ประมาณ ๑,๔๒๐ ไร่ มีสภาพป่า ๑,๔๒๐ ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ (จาก สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๘ (ขอนแก่น), ๙ (อุบลราชธานี) ,๑๐ (อุดรธานี))

แหล่งท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์และโบราณวัตถุ

	อนุสาวรีย์พระยาชัยสุนทร (ท้าวโสมพะมิตร) ตั้งอยู่หน้าที่ทำการไปรษณีย์ โทรเลขจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นอนุสาวรีย์หล่อด้วยสัมฤทธิ์เท่าตัวจริง ยืนบนแท่น มือขวาถือกาน้ำ มือซ้ายถือดาบอาญาสิทธิ์ ชาวกาฬสินธุ์ได้สละทรัพย์ก่อสร้างอนุสาวรีย์ เพื่อเป็นการแสดงกตเวทิตาคุณต่อผู้ให้กำเนิดเมืองกาฬสินธุ์
	พระพุทธรูปปางไสยาสน์ ตั้งอยู่ตำบลภูพาน อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ ห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ไปทางทิศเหนือประมาณ 28 กิโลเมตร ไปทางอำเภอสว่างแดนดินหรืออำเภอสหัสขันธ์ เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปโบราณปางไสยาสน์ ฝีมือช่างจากสมัยทวารวดีจำหลักบนหน้าผา 2 องค์ เป็นที่เคารพบูชาของชาวจังหวัดกาฬสินธุ์และใกล้เคียง องค์แรกประดิษฐานอยู่บนเชิงเขาทางขึ้น องค์ที่สอง ประดิษฐานอยู่บนภูพานอก จากภูพานจะเป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปปางไสยาสน์อันศักดิ์สิทธิ์แล้วยัง เป็นสถานที่มีทิวทัศน์ตามธรรมชาติที่สวยงามเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจอย่างยิ่ง

พระพุทธรูปไสยาสน์ถ้ำคูหา

อยู่บ้านนาสีนวล ตำบลโนนศิลา อำเภอสหัสขันธ์ ห่างจากตลาดสหัสขันธ์ประมาณ 6 กิโลเมตร บริเวณถ้ำคูหาแต่เดิมเป็นสถานที่สำคัญทางศาสนาแห่งหนึ่งปัจจุบันเป็นเพียง วัดเล็กๆเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปไสยาสน์ถ้ำคูหาซึ่งเป็นพระพุทธรูปที่แปลกจาก พระนอนทั่วไป คือไสยาสน์ตะแคงซ้าย ไม่มีพระเกตุมาลา พระนอนองค์นี้มีประวัติว่าสร้างขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2235 เป็นพระโมคัลลาน เป็นที่เคารพของชาวบ้านทั่วไป มีงานนมัสการปิดทองในวันตรุษสงกรานต์ทุกปี

พุทธสถานภูสิงห์

ตั้งอยู่บนยอดเขาภูสิงห์ อำเภอสหัสขันธ์ ใกล้ตลาด สหัสขันธ์ห่างจากจังหวัด 34 กม. มีทางขึ้น 2 ทาง คือ ทางลาดยางคดเคี้ยวขึ้นตามไหล่เขาทางทิศตะวันตก และทางเดินเท้า ทำเป็นบันได 104 ขั้น ทางทิศตะวันออก เป็นสถานที่พักผ่อนที่ร่มรื่นล้อมรอบด้วยธรรมชาติ ทั้งยังมองเห็นทิวทัศน์ของทุ่งนา หมู่บ้าน และน้ำในเขื่อนลำปาวอันสวยงามอีกด้วย พุทธสถานภูสิงห์เป็นที่ประดิษฐานพระพรหมภูมิปาโล ซึ่งเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย หน้าตักกว้าง 10.5 เมตร มีพุทธลักษณะสง่างามเป็นพระพุทธรูปที่ใหญ่ที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสร้างเมื่อปี พ.ศ. 2511

เมืองฟ้าแดดสงยาง

ตั้งอยู่ในเขตอำเภอกมลาไสย ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 20 กม. มีซากอิฐปูนดิน คูเมืองสองชั้น มีลักษณะเป็นท้องน้ำที่พอมองเห็น คือ พระธาตุนาคูผังเมืองรูปไข่แบบทวารวดีแต่มีตัวเมืองสองชั้นเชื่อว่าเกิดจากการขยายตัวเมือง ชาวนามักขุดพบใบเสมา หินทรายมีลวดลายบ้างไม่มีบ้าง ที่ขึ้นทะเบียนไว้ทางกรมศิลปากร 130 แผ่น พระพิมพ์ดินเผา มีลักษณะเป็นอิทธิพลของสกุลช่างคุปตะรุ่นหลัง อายุประมาณ 1,000 – 2,000 ปี มีอยู่ทั่วไปนอกจากนี้ยังพบกลองยาสูบดินเผาลวดลายอมราวดีก้านขดเป็นรูปตัวมังกร อายุ 7,000 ปี ที่น่าสนใจคือกลองยาสูบชนิดเดียวกันแต่ทำด้วยทองสัมฤทธิ์อายุประมาณ 5,000 – 6,000 ปี ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันว่ายุคโลหะของสุวรรณภูมิได้เริ่มมาาก่อนทุก ๆ แห่งในโลกนี้

พระธาตุยาकु

ตั้งอยู่กลางทุ่งนาทิศเหนือบ้านเสมา อำเภอกมลาไสย ห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ ประมาณ 19 กิโลเมตร เป็นศิลปะการก่อสร้างแบบทวารวดี ทำด้วยอิฐดิน ฐานเป็นรูป 8 เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสองขนาดฐานกว้าง 10 เมตร ยาว 10 เมตร สร้างซ้อนกันเป็นลักษณะแบบจตุรมุข สูงจากฐานถึงยอด 8 เมตร เชื่อกันว่าเป็นเจดีย์บรรจุอัฐิของพระเถระผู้ใหญ่ที่ชาวเมืองเคารพนับถือ

ใบเสมาบ้านก้อม

ตั้งอยู่บ้านเสมาตำบลหนองแปน อำเภอกมลาไสย (อยู่ภายในเมืองฟ้าแดดสงยาง) ทำด้วยศิลาแลง กว้าง 1 ศอก หนา 8 นิ้ว รวม 29 แผ่น และทำด้วยศิลาแลง จำหลักฐานเป็นเทวดาผู้ชาย 1 หลัก ผู้หญิงยืนเคียงกัน 1 หลัก กว้าง 1 ศอกคืบ ยาว 3 ศอก หนา 8 นิ้ว 1 แผ่น

พิพิธภัณฑ์สิรินธร หรือ อุทยานโลกไดโนเสาร์ภูพานิชา

ตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาภูพานิชา วัดป่าสักกะวัน อ.สหัสขันธ์ จ.กาฬสินธุ์ เป็นแหล่งค้นพบซากโครงกระดูกของไดโนเสาร์ ซึ่งมีอายุกว่า 150 ล้านปี ที่มีความสมบูรณ์ และมากที่สุดในประเทศไทย (มากกว่า 700 ชิ้น) สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จมาเปิดเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ.2551 เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมทุกวัน ตั้งแต่เวลา 8.00-17.00 น.

	รอยเท้าไดโนเสาร์ จังหวัดกาฬสินธุ์ค้นพบรอยเท้าไดโนเสาร์ เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2539 บริเวณกลางลานหินร่องน้ำห้วยวังเครือจาน เขิงเขาภูแฝก เทือกเขาภูพาน บ้านน้ำคำ ตำบลภูแล่นช้างอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นรอยเท้าไดโนเสาร์ประเภทเทอโรพอส จัดอยู่ในกลุ่มคาร์โนซอร์ ชนิดกินเนื้อ อายุประมาณ 140 ล้านปี ซึ่งลักษณะรอยเท้ามีความชัดเจนถึง 7 รอย ขณะนี้อยู่ระหว่างการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดกาฬสินธุ์ นอกจากนี้ยังขุดพบซากกระดูกโครงกระดูกที่วัดบ้านนาไคร้ อำเภอกุฉินารายณ์ และที่เชิงเขาวัดภูบ่อ อำเภอมืองกาฬสินธุ์
	หมู่บ้านพัฒนาวัฒนธรรมผู้ไทยบ้านโคกโก่ง อำเภอกุฉินารายณ์ ห่างจากจังหวัดประมาณ 90 กม. ได้รับรางวัลชนะเลิศหมู่บ้านวัฒนธรรมดีเด่นแบบ HOMESTAY
	พิพิธภัณฑ์ของดีเมืองกาฬสินธุ์ ศาลากลางจังหวัด(อาคารเดิม) จัดตั้งเป็นศูนย์สาธิตอาชีพหัตถกรรม จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วยห้องจัดแสดงนิทรรศการต่าง เช่น ห้องประวัติของจังหวัดกาฬสินธุ์ ห้องวิถีชีวิตชาวผู้ไทยในอดีต ที่มีหัตถกรรมพื้นบ้านต่าง ๆ จัดแสดงไว้ห้องเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถ ห้องวิถีชีวิตการทำนาชาวนา กาฬสินธุ์ ห้องโซ่วแปรรว ห้องจัดแสดงผลผลิตทางการเกษตร และห้องจำหน่ายผ้าไหม สินค้าของที่ระลึกต่าง ๆ ของจังหวัด

พุทธอุทยานอ่างเก็บน้ำห้วยสังเคียบ

อ.สมเด็จ (ห่างจากจังหวัดประมาณ 42 กม.) นอกจากจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามแล้วยังเป็นທີ່ประดิษฐานพระพุทธรูปสมเด็จพระนเรศวรมหาราชองค์ที่ 1000 องค์ที่ 1001 และ 1002 อีกด้วย

ศูนย์วัฒนธรรมชาวผู้ไทยบ้านโนน (ศูนย์วิถีชีวิตแพรวบ้านโนน)

อ.คำม่วง (ห่างจากจังหวัดประมาณ 85 กม.) ประกอบด้วยอาคาร วิถีชีวิตแพรวา ศาลาเฉลิมพระเกียรติ อาคารโปงลางและงานการแสดง พื้นบ้านอื่นๆ ของจังหวัด พร้อมกับหาซื้อผ้าไหมแพรวาและสินค้าของที่ระลึกต่าง จากแหล่งผลิตในราคาท้องถิ่น

แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ

เขื่อนลำปาว

เป็นเขื่อนดิน สูงจากท้องน้ำ 33 เมตร สันเขื่อนยาว 7.8 กิโลเมตร กว้าง 8 เมตร นับเป็นเขื่อนดินยาวที่สุดในประเทศไทย เริ่มก่อสร้างเมื่อ ปี พ.ศ. 2506 เพื่อปิดกั้นลำน้ำปาวและห้วยยางที่บ้านหนองสองห้อง ตำบลลำปาว อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ทำให้เกิดเป็นอ่างเก็บน้ำแผ่ทางด้านเหนือเขื่อนจึงได้ขุดร่องเชื่อมระหว่างอ่างทั้งสองให้เป็นอ่างเดียวกัน ซึ่งตัวอ่างน้ำเก็บน้ำได้ 1,430 ล้านลูกบาศก์เมตร มีพื้นที่รับน้ำเหนือเขื่อน 5,960 ตารางกิโลเมตร ทางเข้าเขื่อนแยกจากทางหลวงสายกาฬสินธุ์ – มหาสารคามที่กิโลเมตรที่ 10 ประมาณ 26 กิโลเมตร เขื่อนลำปาวเป็นเขื่อนที่สร้างขึ้นเพื่อบรรเทาอุทกภัยและเพื่อการเกษตรโดยเฉพาะ นอกจากนั้นยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาเป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำทางบกทั้งยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ

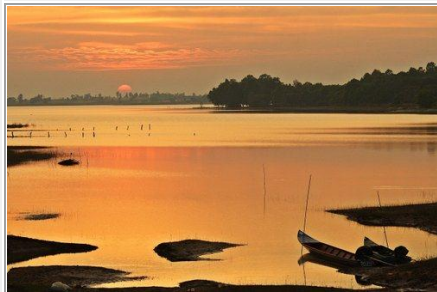
หาดดอกเกด

ซึ่งเป็นสวนไม้ดอกไม้ประดับที่ปรับปรุงได้อย่างสวยงาม อยู่บริเวณหน้าสันเขื่อนลำปาว และอุทยานสัตว์น้ำ ซึ่งเป็นศูนย์เพาะปลา รวมจัดเป็นพิพิธภัณฑสัตว์น้ำด้วย

สวนสะออน (สถานศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่าลำปาว)

เป็นสวนป่าธรรมชาติอยู่ทางทิศเหนือของเขื่อนลำปาว มีเนื้อที่ประมาณ 1,420 ไร่ สร้างขึ้นเพื่อรักษาป่าธรรมชาติ ปรับปรุงบริเวณให้สะอาดร่มรื่น ปลูกต้นไม้เพิ่มเติมแบ่งภายในบริเวณสวนสะออนออกเป็นสวน ๆ โดยสร้างรั้วตาข่ายล้อมรอบ แล้วนำสัตว์ป่าในเมืองไทย ทุกชนิดมาปล่อยไว้เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าชมและศึกษาตลอดทั้งหาความเพลิดเพลินกับธรรมชาติด้วย

แหลมโนนวิเศษ

เป็นผืนดินที่ยื่นเข้าไปในบริเวณอ่างเก็บน้ำของเขื่อนลำปาว ตั้งอยู่ที่ตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ ห่างจากตัวจังหวัดกาฬสินธุ์ 36 กิโลเมตร เป็นจุดชมพระอาทิตย์อัสดงที่สวยงามที่สุดในจังหวัดกาฬสินธุ์

เกาะมหาราช

เป็นสวนสาธารณะและพักผ่อน อยู่ที่อำเภอหนองกุงศรี อยู่ริมฝั่งอ่างเก็บน้ำเขื่อนลำปาวตรงข้ามกับแหลมโนนวิเศษ อำเภอสหัสขันธ์ สามารถนั่งเรือหรือแพขนานยนต์ข้ามฝากได้ขณะนี้จังหวัดได้ทำโครงการพัฒนาถนนรอบเกาะเพื่อความสะดวกในการเดินทาง

น้ำตกแก้งกะอาม

อยู่ในเขตบ้านแก้งกะอาม หมู่ที่ 6 ตำบลผาเสวย อำเภอสมเด็จ ห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ 15 กิโลเมตร เป็นน้ำตกที่กำลังพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ลักษณะน้ำตกเป็นแก่งหินเรียงรายเป็นแนวยาว มีลานหินกว้าง สามารถจัดงานเทศกาลประจำปีได้ มีถ้ำกว้าง สามารถเข้าพักผ่อนได้ การเดินทางเข้าชมที่วัดศันสะดวกทุกฤดูกาล

	ผาเสวย ตั้งอยู่บนเทือกเขาภูพานในเขตบ้านแก้งกะอาม หมู่ที่ 6 ตำบลผาเสวย เดิมชาวบ้านเรียกว่า “ผารังแร้ง” เมื่อ พ.ศ. 2497 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถเสด็จผ่านและเสวยพระกระยาหารกลางวัน จึงเรียกที่ประทับแห่งนั้นว่า “ผาเสวย” ซึ่งมีลักษณะหน้าผาส่งชันตั้งอยู่บนเทวสิทธิ์ ชาวบ้านเรียกกันว่า “เหวท่าหาด” บนหน้าผาเสวยสามารถชมทัศนียภาพ และเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจได้เป็นอย่างดี ระยะทางห่างจากที่ว่าการอำเภอสมเด็จ 17 กิโลเมตร เส้นทางสายสมเด็จ – สกลนคร
	พุทธอุทยาน “ เกาะแก้วเบญจรัตน์ ” ตั้งอยู่กลางอ่างเก็บน้ำห้วยสังเคียบ อำเภอสมเด็จ (ห่างจากจังหวัดประมาณ 42 กิโลเมตร) นอกจากจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามแล้วยังเป็นທີ່ประดิษฐานของพระพุทธรูปสมเด็จขุมเย็นมิ่งเมืองกาฬสินธุ์ หล่อด้วยโลหะทองเหลืองรมดำ จำลองจากพระพุทธรูปหลวงพ่อดำ ซึ่งเป็นพระคู่บ้านคู่เมืองกาฬสินธุ์